

INFORMACIJA

o uspostavljanju poslovne saradnje između komercijalnih banaka u Crnoj Gori i Ministarstva finansija i socijalnog staranja i Ministarstva ekonomskog razvoja, sa rezultatima pregovora u cilju realizacije aktivnosti u okviru paketa mjera podrške privredi i građanima za II kvartal 2021. godine, namijenjenog za rješavanje posljedica krize izazvane pandemijom Covid 19

Vlada Crne Gore je, usljed posljedica izazvanih pandemijom Covid 19 virusa, u cilju smanjenja negativnog uticaja na ekonomiju i obezbjeđivanja uslova za njen oporavak, u pogledu održavanja postojećih radnih mjesta, kao i otvaranje novih, usvojila niz paketa socio-ekonomskih mjera, kojima se predviđaju razni oblici pružanja podrške različitim privrednim kao i socijalnim segmentima društva.

U cilju sprovođenja prethodno pomenutih mjera, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja i Ministarstvo ekonomskog razvoja sprovede aktivnosti na uspostavljanju saradnje sa komercijalnim bankama u Crnoj Gori, kako bi kroz povoljne kreditne aranžmane, podržali mikro, mala i srednja preduzeća, u cilju stvaranja mogućnosti za oporavak i nova investiciona ulaganja.

Naime, u novembru prošle godine zaključen je kreditni aranžman između Crne Gore i Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB), u cilju podrške privredi kroz kreditne aranžmane za obrtna sredstva i investicije, na iznos od 40 miliona eura, uz mogućnost zaključenja ugovora za još dodatnih 30 miliona eura.

Projekat bi se realizovao na način što bi Ministarstvo za ekonomski razvoj i Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, iz prethodno pomenutog kreditnog aranžmana, bankama kroz "transforni zajam" obezbijedili sredstva u visini od minimum 50% do maksimum 90% odobrenih kreditnih aranžmana mikro, malim i srednjim preduzećima, dok bi banke iz sopstvenih izvora obezbijedile iznos od minimum 10% do maksimum 50% odobrenih kredita. Dakle, za realizaciju ovog paketa mjera Vlada Crne Gore će obezbijediti 70,0 miliona eura, dok banke mogu obezbijediti isto toliki iznos, te ukupan aranžman iznosi maksimalno do 140,0 miliona eura.

Posebno želimo da napomenemo, da će prethodno pomenuta sredstva kroz "transforni zajam", bankama biti prosljeđena bez obaveze plaćanja kamate, te se na taj način stvaraju preduslovi da krajnji korisnici dobiju značajno povoljnije uslove finansiranja, čime se stvara jedan važan preduslov za oporavak privrede. Takođe bankama se prenose sredstva uz obavezu vraćanja u roku od 9 (devet) godina, sa grejs periodom od 2 (dvije) godine, koji je uključen u ovaj rok.

Okvirnim ugovorom o kreditu između Vlade Crne Gore i CEB-a, definisani su kriterijumi na osnovu kojih će, komercijalne banke, dodjeljivati sredstva prihvatljivim privrednim subjektima kao krajnjim korisnicima kreditnih sredstava. Riječ je o samostalnim mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP) uključujući one koji se bave zanatskim/preduzetničkim aktivnostima ili mala preduzeća u porodičnom vlasništvu. MMSP su ona koja zapošljavaju manje od 250 zaposlenih i imaju godišnji promet koji ne prelazi 50 miliona eura, i/ili im godišnji bilans stanja ukupno ne prelazi 43 miliona eura, kao i ona preduzeća u kojima, ne-MMS preduzeće nije vlasnik više od 25% njihovih akcija.

Za učešće u realizaciji ovog projekta ponude su dostavile sve komercijalne banke u Crnoj Gori. Ukupan iznos sredstava koje su ponudile banke iz svojih izvora je 79,0 miliona eura, što znači da postoji potreba da se određene ponude moraju smanjiti, te je napravljen raspored sredstava po bankama na sljedeći način:

	Banka	Iznos ponude- komercijalna banka	Opredijeljeni iznos - komercijalna banka	Opredijeljeni iznos iz CEB kredita
1	Crnogorska komercijalna banka	15,000,000.00	13,291,650.00	13,291,650.00
2	Erste banka	15,000,000.00	13,291,650.00	13,291,650.00
3	Adiko banka	8,000,000.00	7,088,850.00	7,088,850.00
4	Lovćen banka	8,000,000.00	7,088,850.00	7,088,850.00
5	NLB banka	5,000,000.00	4,430,200.00	4,430,200.00
6	Adriatic banka	5,000,000.00	4,430,200.00	4,430,200.00
7	Universal Capital banka	5,000,000.00	4,430,200.00	4,430,200.00
8	Hipotekarna banka	5,000,000.00	4,430,200.00	4,430,200.00
9	Zapad banka	5,000,000.00	4,430,200.00	4,430,200.00
10	Prva banka	3,000,000.00	2,658,000.00	2,658,000.00
11	Ziraat banka	3,000,000.00	2,658,000.00	2,658,000.00
12	Komercijalna banka	2,000,000.00	1,772,000.00	1,772,000.00

79,000,000.00	70,000,000.00	70,000,000.00
---------------	---------------	---------------

Kako bi se realizovala gore pomenuta sredstva, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja i Ministarstvo ekonomskog razvoja će zaključiti sa svakom bankom pojedinačno, Predlog Ugovora o saradnji na sprovođenju mjera podrške privredi i građanima za II kvartal 2021. godine, kojim su sa bankama usaglaseni uslovi saradnje, odnosno obaveze Vlade i banaka, dok će prilikom potpisivanja biti konačno definisani uslovi pod kojima će sredstva biti ustupljena krajnjim korisnicima, ročnost i kamatna stopa po kojoj će se sredstva plasirati, uslovi pod kojima će banke vratiti sredstva koja su im prenjeta kao ucesce Vlade u projektu, i druga bitna pitanja.

Napominjemo da će banke plasirati sredstva krajnjim korisnicima u skladu sa procedurama CEB-a za odobravanje kredita definisanim Okvirnim Ugovorom između CEB-a i Vlade Crne Gore, kao i svojim internim procedurama, koja mogu biti odobrena pod ovim uslovima, i to kako za obrtna sredstva/likvidnost, tako i za investicije. Takođe, ugovorom će biti definisano i koje su oblasti koje se po standardima EU ne mogu finansirati iz sredstava kredita (na pr. aktivnosti vezane za kockanje, proizvodnju oružja, alkohola, cigareta, goriva i proizvoda od goriva, nuklearno gorivo, industrija koja se djelimično odnosi na iskopavanje ruda i drugim prirodnih resursa)

Kada je riječ o selekciji projekata definisani su sljedeći posebni uslovi i pragovi koji će se primjenjivati:

- (i) Prihvatljivost 100% finansiranja obrtnog kapitala za potkredite za MMSP identifikovana u periodu između 1. marta 2020. godine i 12 mjeseci nakon odobrenja zajma od strane Administrativnog odbora CEB-a, tzv. "hitni period";
- (ii) Nakon hitnog perioda, kreditom CEB će se finansirati do 50% potreba obrtnog kapitala; i
- (iii) CEB prag za potkredit određen na 500.000 eura za investicije i 300.000 eura za potrebe obrtnog kapitala.

Pored navedenih kriterijuma, Okvirnim ugovorom o kreditu definisane su i aktivnosti koje se mogu finansirati navedenim sredstvima, pa za finansiranje neće biti prihvatljive sljedeće aktivnosti:

- za finansiranje naknada za kamate ili finansijske naknade, indirektni porezi i negotovinske elemente kao što je amortizacija;
- Ekstraktivne industrije osim vađenje kamena, pijeska i gline; hemijskih i minerala za đubrivo, vađenje treseta, kao i vađenje soli;
- Destilovanje, pročišćavanje i miješanje zestokih pica;
- Proizvodnja duvanskih proizvoda;
- Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda;
- Obrada nuklearnog goriva;
- Proizvodnja oružja i municije;
- Proizvodnja vojnih borbenih vozila;
- Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja;
- Poslovanje nekretninama;
- Kockanje i kladioničarske aktivnosti;
- Aktivnosti članskih organizacija;
- Investicioni projekti povezani sa pornografijom i proizvodima koje propisi država članica CEB-a posmatraju štetnim po zdravlje i životnu sredinu takođe su isključeni.

Kao što je već navedeno, sve komercijalne banke izrazile su interesovanje za ovaj vid saradnje i u prethodnom periodu dostavile su svoje preliminarne ponude, koje su sadržale uslove finansiranja za krajnje korisnike, a koje zavise od uslova pod kojima banke obezbjeđuju svoja sredstva, veličine i boniteta klijenata, kao i vrste kreditnih linija, odnosno da li se radi o obrtnim sredstvima ili investicijama. U tabeli koja slijedi pokazani su osnovni uslovi koje su banke dostavile, a koje će u konačnom biti precizirane prilikom potpisivanja Ugovora između Vlade i banaka, i nakon toga prezentovani privredi kao uslovi pod kojima bi bilo moguće zaključiti aranžmane.

Ponude komercijalnih banaka, sa preliminarim okvirnim uslovima			
Red. Broj	Naziv banke	Efektivna kamatna stopa	Rok otplate
1	Crnogorska komercijalna banka a.d. Podgorica	od 2,5% godišnje fiksno	Do 3 godine. Maksimalan rok kredita za obrtna sredstva 3 godine, a za investicije 10 godina
		od 3,0% godišnje +3m euribor	Preko 3 godine. Maksimalan rok kredita za obrtna sredstva 3 godine, a za investicije 10 godina

2	Erste banka a.d. Podgorica	od 2,44% obrtna sredstva	do 5 godina uključujući grejs period do 12 mjeseci; obrtna sredstva
		od 2,35% investicije	10 godina uključujući grejs period do 12 mjeseci, investicije
3	Adiko banka ad Podgorica	do 3% za obrtna sredstva	Do 60 mjeseci uključujući grejs do 12 mjeseci; Obrtna sredstva
		do 3,5% za investicije	Do 102 mjeseca uključujući grejs do 18 mjeseci; Investicije
4	Lovćen banka a.d. Podgorica	2,2% do 5,0% za obrtna sredstva,	po dogovoru sa klijentima
		od 2,4% do 5,5% za investicije	
5	NLB banka a.d. Podgorica	Od 3,0% do 4,75% za obrtna sredstva; Od 3,25% do 4,75% za investicije.	obrotna sredstva do 5 godina investicioni kredit do 9 godina;
6	Adriatic banka a.d. Podgorica	2,10% do 3,9% za obrtna sredstva	rok do 7 godina
		2,57% -4,32% za investicije	rok do 7 godina
7	Universal Capital banka a.d. Podgorica	od 1,82% do 3,57%, obrtna sredstva	do 9 godina, uključujući grace period do 2 godine
		od 1,82% do 4,08%, investicije	
8	Hipotekarna banka a.d. Podgorica	od 2,05% do 4,23% obrtna sredstva	5 godina, uključujući grace period od 12 mjeseci; Obrtna sredstva
		od 2,04% do 4,18% investicije	9 godina, uključujući grace period od 24 mjeseca; Investicije
9	Zapad banka a.d. Podgorica	do 3,25 %, obrtna sredstva	5 godina, uključujući grejs godinu (4+1) obrtna sredstva
		do 3,5 % investicije	9 godina, uključujući grejs 2 godine (7+2) investicije
10	Prva banka Crne Gore a.d. Podgorica	3,43% za investicije	do 9 godina, grace period do 24 mjeseca
		3,00 % za obrtna sredstva	
11	Ziraat banka a.d. Podgorica	1,03% do 3,25% obrtna sredstva 0,82% do 3,66% investicije. Hitni period	24 mjeseca grace period + 36 mjeseci otplate za obrtna sredstva; 24 mjeseca grace period + 84

		1,84% do 3,25% za obrotna sredstva; 1,73% do 3,66% za investicije. Regularni period	mjeseca otplate za investicije.
12	Komercijalna banka a.d. Podgorica	3,6% - 4,01%	Za obrtna sredstva do 36 mjeseci, za investicije do 108 mjeseci (uključujući grace period od 24 mjeseca za investicije)